

Отключване на гората

Текст и снимки: Бойко Иванов

С настоящата статия ще поровим в архивите и историята на ретро-автомобилното движение в България и ще се пренесем 25-30 години назад, нахлувайки в динамичното последно десетилетие на миналия век. За разлика от разнообразия и изключително наситен откъм събития в последните години ретро календар, през 90-те имаше няколко мероприятия на сезон, броящи се на пръстите на едната ръка. Всеки очакваше с нетърпение „заветната дата“ и се подготвяше отдалеч за предстоящия вълнуващ ден (да, тогава често организирани събори бяха едnodневни и приключваха в ранния следобяд). Почитателите на ретро автомобилите буквално се познаваха лично, при това без помощта на несъществуващите тогава социални мрежи, а желанието и ентузиазма струеше от почти всеки притежател на „движеща се авто-историческа културна единица“, било то автомобил, мотоциклет или мотопед. Особена радост представляваше всеки ретро събор, защото там се срещаха верни другари, обменяше се полезна и ценна информа-

ция, транспортираха се всевъзможни части за любимите ни возила (спазарени миналия път) и обстановката по време на такова събитие винаги беше по своему празнична. Празнична от самосебе си, празнична, защото всеки обичаше своето возило и с гордост разказваше какви ли не технически подробности и „случки на колела“. Всяко дву- или четириколесно беше реставрирано до голяма степен лично от своя притежател, което пораждаше гордост и удовлетворение от получения резултат, независимо от качеството на изпълнение. Да, до голяма степен ретро техниката беше възстановявана аматьорски и повечето автомобили не блятаха с музееен вид, но факта, че са в движение и на площада, радваше абсолютно всички – и участници, и публика.

И макар ретро календарът да беше оскъден откъм мероприятия, през 90-те години се създадоха и клубовете по марки, които също организираха свои събития.

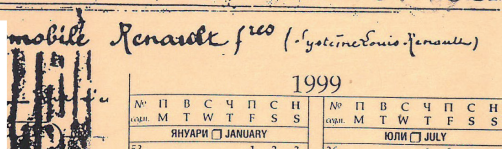
Събития, на които всеки беше добре дошъл, независимо дали притежава автомобил или мотоциклет от съответната марка. Така през този период беше учреден „Фолксваген боксер клуб“ (чиято първа проява е „Ретро рали Рилски манастир“, организирано съвместно с БАК Ретро) и „Клуб на любителите на стари автомобили Рено“ (известен също като „Клуб 4 коня“ заради френските данъчни „коне“, означени в един от култовите френски народни автомобили – Renault 4CV), поставил началото на „Отключване на гората“ – своеобразно откриване на ретро сезона в първата пролетна събота на годината. Именно за това събитие ще стане дума в следващите редове.

„Отключването на гората“ има общо пет издания, като традиционно се провежда в кв. Княжево в София. Организаторите от създадения през 1991 г. „Клуб 4 коня“ винаги имаха подкрепата както на БАК Ретро, така и на всички по-дейни любители на старите автомобили, защото, в тези отминали вече времена, всички бяха приятели и независимо в кой клуб или организация членуваха, винаги уважаваха едно такова събитие. Факт, който е хубаво да си припомним предвид сегашната ни хоби-обстановка. Мероприятието се провеждаше в края на месец март и се характеризираше по-скоро със зима, а не с пролетна окраска, най-ярко изразена в последното му издание през 1999 година. Както се вижда и от снимките, пролетта беше далеч в мечтите ни, а студът и снегът тържествуваха докато ние „отключвахме гората“.

Но това не спираше нито един от ентузиазираниите участници и те идваха със своите любими коли, въпреки че, сигурен съм, половината автомобили нямаха работещо парно, въпреки че гумите им бяха „всесезонни“ и също „ретро“ на възраст, въпреки че не е добре тези реликви да имат пряк достъп до сняг и почистащите го от уличната мрежа сол и луга. Но независимо от екстремната обстановка, всички бяха на линия в кв. Княжево. Бай Лальо Дервенски гордо стоеше до своето Renault Dauphine, закупено лично от него през 1959 г. от ЦУМ. Показваше и разказваше за колата като своя рожба, но всеки можеше да се докосне до нея, да седне вътре, да отвори моторния отсек и да се полюбува на абсолютната чистота дори и на това място. Реното на Бай Лальо винаги светеше до блясък и се открояваше на който и да било ретро парад, щом се появи. През същата 1999 г. Бай Кольо Манолов също беше деен участник в тази проява и въпреки че не успя да придвижи до Княжево своята любима Зет-ка (предвид тежките метеорологични условия и двуколесния характер на неговата любимка), се раздаваше с пълни сили и при организацията на място, и при награждаването, и сред публиката. Автомобилите с марка Renault бяха сравнително малко на брой в това издание на „Отключването на гората“ – два броя Renault 4CV, двама представители на Bulgarenault R8, един Bulgarenault R10 и засегнатото по-горе Renault Dauphine на Бай Лальо.

Но подкрепата от „приятелите по хоби“ направи това събитие наситено с четириколесни (в тогавашни времена участието на 20-25 автомобиля в подобна проява беше повече от добра цифра) и с празнично настроение едновременно. Впечатление правеше до болка познатия ни Nash от 1927 г. на Стоян Стоянов, Ford Taunus 12M P4 на Христофор Гайдаров, шестцилиндровият FIAT 1800 на Иван Минков, Opel Manta A на братя Мутафчиеви, Ford Cortina, SAAB 96 V4, FIAT 1100 Familiare, два Mercedes-a W110 и W111, Wartburg 312, Opel Rekord D... Дефилето на „класическите дами“ започваше от „Руски паметник“ в 10:00 часа, а след настаняването им на отреденото за целта място в кв. Княжево, следваше традиционната „свободна програма“, запълнена със сладки приказки и нови познанства. Провеждаха се викторини за забавление на публиката, а краят на официалната част настъпваше с награждаването на най-впечатляващите „ретро госпожи“ и техните притежатели - кавалери. Често след това „волната програма“ продължаваше в близкото заведение, където часовете ляха неусетно в тази културна и в същото време непринудена атмосфера.

Повечето от автомобилите ги бяхме виждали десетки пъти и асоциирахме собствениците им именно с тях, но винаги приповдигнатото настроение след подобно участие оставаше за седмици наред и вълнението от научената „на терен“ информация ни зареждаше до следващото събитие, което в повечето случаи беше след няколко месеца. За добро или зло, духът на тези първи ретро мероприятия си остана там в 90-те години на миналия век и в днешно време можем само да си спомняме за тях с умиление... и малко тъга.